

Toolkit

Kinderen, waar kies ik voor?

Kinderwens: kijken naar keuzes

Suggesties themabijeenkomsten voor:

- begeleiders
- leidinggevenden
- orthopedagogen/psychologen
- artsen
- en anderen

Inhoud

K inderwens	4
K ijken naar keuzes	5
T hemabijeenkomst als eerste verkenning	7
E en themabijeenkomst... en dan?	10

Mensen met een verstandelijke beperking hebben recht op ondersteuning bij het invullen van hun leven en hun toekomst.

Kinderwens

Binnen de diverse zorgorganisaties vinden we voor- en tegenstanders van mogelijk ouderschap bij mensen met een verstandelijke beperking. De discussie over kinderwens ligt in het verlengde hiervan.

Er zijn organisaties die ontmoediging als uitgangspunt nemen bij het begeleiden van cliënten als er een kinderwens aan de orde is. Sommige organisaties kiezen er juist voor om mensen met een verstandelijke beperking zo goed mogelijk te ondersteunen bij het maken van een verantwoorde keuze. Ouderschap is dan niet bij voorbaat uitgesloten. Weer andere organisaties zijn nog op zoek naar een standpunt dat past bij hun visie of identiteit.

Mensen met een verstandelijke beperking hebben recht op ondersteuning bij het invullen van hun leven en hun toekomst. Als een kinderwens daar onderdeel van uitmaakt moet een cliënt kunnen rekenen op goede begeleiding, welke visie daar ook aan ten grondslag ligt.

Het is van belang om je als hulpverlener bewust te zijn van je eigen standpunten, zowel op individueel als op organisatieniveau. Hoe benader je cliënten en welke hulpmiddelen kun je hierbij gebruiken?

.....

**Wat zijn jouw opvattingen over kinderwens bij mensen met een verstandelijke beperking?
Welke keuzes maak jij als hulpverlener?**

Kijken naar keuzes

Op het onderwerp kinderwens blijkt een even groot taboe te rusten als op het onderwerp seksualiteit. Het gaat hierbij niet alleen over de cliënt, maar vooral ook over jezelf als hulpverlener. Je moet daarom goed weten wat je eigen waarden en normen zijn betreffende dit onderwerp.

Dat geldt niet alleen voor begeleiders op de directe werkvloer. Ook orthopedagogen/psychologen, artsen en leidinggevenden moeten zich bewust zijn van hun persoonlijke opvattingen en deze kunnen koppelen aan de visie van de organisatie.

Kijken naar jezelf als hulpverlener

Hoe je zelf aankijkt tegen kinderwens en ouderschap bij mensen met een verstandelijke beperking, beïnvloedt de wijze waarop je als hulpverlener reageert op een cliënt met een kinderwens. Het bepaalt eveneens of en hoe je ondersteuning kunt bieden aan de cliënt bij het maken van een zo verantwoord mogelijke keuze. Begin daarom bij jezelf: onderzoek welke normen en waarden voor jou richtinggevend zijn. Wat zijn jouw opvattingen over kinderwens bij mensen met een verstandelijke beperking? Welke keuzes maak jij als hulpverlener?

.....

Begin bij jezelf: onderzoek welke normen en waarden voor jou richtinggevend zijn.

Kijken naar de organisatie

Wat is de visie van de organisatie waar je werkt met betrekking tot kinderwens bij mensen met een verstandelijke beperking? Is er een visie en is deze duidelijk voor medewerkers? Komt deze visie overeen met jouw persoonlijke opvatting of botsen beide juist met elkaar? Hoe vertaal je de visie van je organisatie naar de praktijk en hoe verbind je deze visie met je eigen standpunt? Op welke steun kun je hierbij rekenen? Waar kiest de organisatie voor?

Kijken naar cliënten

Wat heeft een cliënt jou te vertellen? Wat is haar/zijn toekomstperspectief? Waar droomt zij/hij over? Hoort daar ook een kinderwens bij? Mag hierover gesproken worden? Breng je zelf het gesprek op de kinderwens of wacht je af tot de cliënt het onderwerp ter sprake brengt? En hoe 'coach' je de cliënt vanaf het moment dat je vermoedt dat er sprake is van een kinderwens?

Luisteren naar cliënten en samen met hen verkennen wat zij als hun levensperspectief zien, ook als dit een kind betreft, maakt dat we een basis voor ondersteuning kunnen creëren. Dit lukt alleen als er een respectvolle relatie bestaat tussen cliënt en hulpverlener(s). Hier ligt dus een belangrijke taak voor begeleiders, leidinggevenden, orthopedagogen/psychologen en artsen.

Themabijeenkomst als eerste verkenning

Wil je als organisatie dat directe begeleiders adequaat kunnen reageren wanneer een cliënt een kinderwens heeft, dan zullen ze gesteund en aangestuurd moeten worden door mensen die weten waar het om gaat.

Een manier om dit te waarborgen is het onderwerp te bespreken op verschillende niveaus. Dat kan bijvoorbeeld door middel van themabijeenkomsten.

Enkele suggesties

- Organiseer een bijeenkomst voor teams met als thema: 'Kinderwens bij mensen met een verstandelijke beperking'. Zorg ervoor dat alle leden van het team aanwezig kunnen zijn, inclusief leidinggevende, orthopedagoog/psycholoog en eventueel de arts.

Laat een aantal teamleden casuïstiek voorbereiden. Dit kunnen bestaande casussen zijn, situaties waarin zij een kinderwens zijn tegengekomen, of gefingeerde casussen.

Mogelijke gesprekspunten:

Wissel met elkaar van gedachten over hoe eenieder aankijkt tegen een kinderwens bij cliënten. Was je op de hoogte van de visie van je collega's? Is er sprake van een visie van het team? Komt die overeen met jouw visie? Als je visie afwijkt, is er dan ruimte om dit te uiten?

Zijn je teamleden op de hoogte van de visie van de organisatie ten aanzien van dit onderwerp? Ken jij die zelf ook? Check je dit ooit bij elkaar? Hoe vertaal je de visie van de organisatie naar je team en naar de werkzaamheden in de dagelijkse praktijk?

- Organiseer een bijeenkomst, waarin je met elkaar het **Stellingenspel 'Visie op visie'** uit de Toolkit speelt. Dit spel biedt de mogelijkheid om binnen het team te discussiëren over de visie van de organisatie en de persoonlijke normen en waarden van de individuele medewerker met betrekking tot het onderwerp kinderwens. Maak een verslag van deze bijeenkomst. Probeer de visie van de organisatie helder te krijgen en besteed aandacht aan de wijze waarop de vertaling naar de concrete praktijk kan plaatsvinden.

.....

Hoe vertaal je de visie van de organisatie naar je team en naar de werkzaamheden in de dagelijkse praktijk?

Visie op visie

- Organiseer een bijeenkomst met leidinggevendenden, orthopedagogen/psychologen en artsen. In deze bijeenkomst gaat eenieder bij zichzelf na hoe hij/zij persoonlijk staat tegenover het thema kinderwens bij mensen met een verstandelijke beperking. Hiervoor kan het **Stellingenspel 'Visie op visie'** gebruikt worden. Laat elke deelnemer ook opschrijven wat hij/zij denkt dat de visie van de organisatie is met betrekking tot dit onderwerp.

Zo kun je met elkaar verkennen of er een gedeelde visie is en wat deze behelst. Als er nog geen expliciete visie op kinderwens is geformuleerd, is een dergelijke bijeenkomst een uitstekend begin.

- Organiseer een bijeenkomst met leden van één team of leidinggevendenden, orthopedagogen/psychologen en artsen. Vraag de deelnemers om van tevoren de **Handreiking 'Kinderen, waar kies ik voor?'** te bestuderen. Discussieer vervolgens met elkaar over de inhoud. Bekijk wat er aan materialen in de Toolkit. Maak een roulatiesysteem en neem in kleine groepjes de verschillende onderdelen door. Wissel de verkregen indrukken uit. Bespreek tot slot hoe de Toolkit gebruikt kan worden binnen de concrete praktijk.

.....

Wissel met elkaar van gedachten over hoe eenieder aankijkt tegen een kinderwens bij cliënten.

- Organiseer een bijeenkomst met leden van één team of leidinggevenden, orthopedagogen/psychologen en artsen. Laat mensen van tevoren de **Handreiking 'Kinderen, waar kies ik voor?'** bestuderen. Discussieer vervolgens met elkaar over de inhoud. Oefen in het voeren van gesprekken met cliënten. Gebruik daarvoor **Praten over de kinderwens**. Laat eenieder ervaren hoe het is om een eerste gesprek aan te gaan.

Een themabijeenkomst ...en dan?

Themabijeenkomsten zijn een eerste stap om het gesprek op gang te brengen over kinderwens bij mensen met een verstandelijke beperking. Het zou jammer zijn als het hierbij bleef.

Misschien heeft jouw organisatie al een duidelijk beleid op het gebied van kinderwens, misschien ook helemaal niet. Bedenk dan samen wat de volgende stappen kunnen zijn. Scholing van de medewerkers? Het concreet maken van een handelingsrichtlijn?

Het kan ook zijn dat een themabijeenkomst een eerste aanzet betekent om het onderwerp kinderwens hoger op de agenda te krijgen. Hier zou bijvoorbeeld een stuurgroep Kinderwens uit kunnen voortkomen, die zich inzet voor het ontwikkelen en uitwerken van beleid.

Doel is een bewustwordingsproces op gang te brengen. Hieraan liggen de volgende vragen ten grondslag: hoe kun je binnen je eigen organisatie de cliënten recht doen die impliciet of expliciet aangeven een kinderwens te hebben? En hoe kun je de cliënten recht doen die gewenst of ongewenst zwanger raken en bij jou aankloppen als hulpverlener?

.....

**Doel is een bewustwordingsproces
op gang te brengen.**

ASVZ

Touwbaan 1
Postbus 121
3360 AC Sliedrecht
Nederland
t +31 (0)184 491200

info@asvz.nl
www.asvz.nl

